

Madeleine Nordenknekt, arkitekt och Studiochef på Liljewall arkitekter

2018-07-02 08:40 CEST

Skolan - kommunens viktigaste investering

Sverige ligger kraftigt efter i samhällsplaneringen. Den svenska skolan har hamnat rejält på efterkälken. Vi ser ett allvarligt problem i att våra barns lärmiljöer inte värderas tillräckligt högt ur ett samhällsbyggnadsperspektiv när den faktiskt är en av kommunernas viktigaste investeringar.

Istället för att värderas som en framtida investering har den svenska skolan alltmer kommit att reduceras till en belastande punkt. Snäva ekonomiska perspektiv som sällan sträcker sig längre än en mandatperiod i taget hindrar utvecklingen. Exempelen som visar på bristande lärmiljöer både ur arbetsmiljö- och pedagogiska aspekter är otaliga. För att vända den

nedåtgående spiralen och åstadkomma varaktiga förändringar krävs omfattande åtgärder och ett annat synsätt.

Den politiska skoldebatten på övergripande nivå fastnar alltför lätt i åsikter kring vilka åtgärder som bäst får svenska elever att prestera bättre i internationellt jämförbara mätningar, vilket naturligtvis är önskvärt. Men fokus måste flyttas upp till en mycket högre nivå.

”Skolan är kanske kommunernas allra viktigaste resurs i samhällsbyggande ur ett barnrätts-, demokrati-, social hållbarhets- och folkhälsoperspektiv. Vi måste ställa oss frågan vad en skola kan och ska vara. Vad är visionen? Vad vill vi med skolan ur ett demokratiskt perspektiv? Hur värderar vi skolan som en gemensam samhällsuppbyggande funktion,” säger Madeleine Nordenknekt, arkitekt och studiochef på Liljewall arkitekter.

Madeleine är en av dem som helhjärtat engagerar sig för utvecklingen av barn och ungas lärmiljöer. Dels i det professionella arbetet med att utforma skolor, men också i rollen som förälder och medmänniska.

”Om vi får drömma. Kan vi låta den svenska skolan bli det goda exemplet på hur vi på ett smart sätt öppnar upp mot det övriga samhället och näringslivet? Det finns många vinster med det. Tänk vad fantastiskt om skolan kunde vara öppen sju dagar i veckan 24 timmar om dygnet och vara en levande mötesplats. En plats där barn och unga möter både äldre och företag i vardagen på ett sätt som helt saknas idag? Skolan mitt i byn, med lokaler där man kan mötas och lära av varandra. Med den kombinationen kunde vi skapa ett bra komplement till de bristande resurser som skolvärlden dras med idag, med lärare som flyr från yrket och inte orkar med att göra det de egentligen brinner för,” fortsätter Madeleine.

Skolan kommer spela en viktig roll i ropet av delningsekonomi och kommunernas pressade budgetar. Det är ett gigantiskt resursslöseri att skolbyggnader generellt står outnyttjade 187 dagar om året och övriga 178 så är de stängda mer än halva dygnet. Här finns enorm potential för nytänkande. Vad kan en skola vara? Vad vill vi att den skall vara? Var den skall ligga, hur den kan samnyttjas?

Förr byggdes skolan mitt i byn och utstrålade också en viss värdighet i kombination med respekt för kunskap. Idag tävlar skolbyggnader om mark för bostadsexploatering som ger bättre avkastning. Planeringen av skolbyggnader kommer ofta in sent i detaljplaneprocessen och tilldelas

”överblivna” tomter. Ofta är detta tomter som dras med bekymmersamma faktorer som dåliga dagsljusförhållanden, besvärliga branter eller närhet till trafikleder med bullernivåer och avgashalter.

I storstäderna är skolgårdarnas utomhusytor dessutom mycket snålt tilltagna, vilket skapar ytterligare problem. Det sammanlagda resultatet av den bristande planeringen blir alltför ofta torftiga och oinspirerande lärmiljöer. I kombination med att det finns alldeles för många barn på en för liten yta, såväl utomhus som inomhus, skapas en dålig grund för ett livslångt och lustfyllt lärande hos barn och unga.

Vi som dagligen arbetar med miljöer för lärande vet att det finns miljöer som hjälper eller stjälper. Vi vet också att våra lärmiljöer är ojämlika beroende på var i landet man befinner sig – mycket beroende på bristen på erfarenhet och kunskap om hur en skola ska beställas och byggas. Ojämligheten i skolan leder inte sällan till utanförskap, sociala problem och otrygghet. Här är en av våra största utmaningar som skolbyggare.

Som tur är har vi en stor kunskapsbank att dra nytta av och den måste vi bli bättre på att förmedla. Med utgångspunkt ur forskning och utifrån samlade erfarenheter ska vi dra vårt strå till stacken för att bygga värdiga, hållbara och inspirerande lärmiljöer som stödjer utvecklingen av ansvars-kännande och kreativa medborgare. Framtidens unga måste utbildas i att ta sig an morgondagens utmaningar – med allt vad det innebär. Det är ett stort och hedervärt samhällsuppdrag. Smaka bara på ord som globalisering, digitalisering och miljöhot.

Skolan är en av de allra viktigaste komponenterna för det Sverige som vi ser idag, men också för det samhälle som vi gemensamt strävar efter att skapa framöver.

Vill vi vara allra längst fram i världen när det gäller utbildning, öppenhet, valfrihet och våra barns lika möjligheter i livet?

I så fall måste vi prioritera välfärdssamhället och utbyggnaden av de över 1000 nya skolor som vi behöver de närmaste tio åren. Vi pratar om arbetsplatser för säkert

50 000 nya skolledare och pedagoger och för smått otroliga 450 000 elever, i

runda slängar en samhällsinvestering på över 400 miljarder. Politiken och byggbranschen måste slå sig samman och arbeta långsiktigt mot ett tydligt, gemensamt mål.

Hur väl vi lyckas med den uppgiften kommer att spela en avgörande roll i hur vårt samhälle hänger ihop.

Bakom det öppna nätverket Opinion Bygga Skola står: Liljewall arkitekter, C.F. Møller Architects, Sweco architects, White Arkitekter, Tengbom, Origo arkitekter, LINK arkitektur, Codesign, Cedervall arkitekter, NIRAS Arkitekter, Skanska, NCC, Wästbygg, Living Your Brand, Skolhusgruppen och Forum Bygga Skola.

Liljewall arkitekter är ett av Sveriges ledande arkitektkontor med drygt 200 arkitekter och ingenjörer i Göteborg, Stockholm, Malmö och Buenos Aires. Projekten vi åtar oss inkluderar alla sorters byggnader och byggd miljö från idé till förvaltning. Våra spetskompetenser inom BIM, hållbarhet, träbyggnad, tillgänglighet, lås & säkerhet, ljusdesign och visualisering fungerar som ett utmärkt stöd i vårt arbete.

För oss är det självklart att du förväntar dig ett personligt bemötande, ett heltäckande yrkeskunnande inom arkitektur, samhällsbyggnad och säkra leveranser. Eftersom vi anser att ett lyckat slutresultat bygger på ett nära och engagerat samarbete med dig som kund jobbar vi alltid i skräddarsydda projektteam med den kompetens som just ditt projekt behöver. Tillsammans skapar vi lustfylld arkitektur som ger ditt projekt konkurrenskraft.

Liljewall.se

Kontaktpersoner

Madeleine Nordenknekt

Arkitekt

Studiochef & Marknadsområdesansvarig Utbildning

mano@liljewall.se